

مرخصی و انواع آن

مقدمه

انجام کار روزمره نیازمند وقت گذراندن و وقف انرژی است. یکی از حقوقی که کارگران از آن برخوردارند، این است که بتوانند از مرخصی استفاده کنند. اما از کجا باید فهمید که بین انواع مختلف مرخصی، از کدام یک باید در چه مواقعی استفاده کرد؟

در این مقاله قصد داریم تا درباره مفهوم مرخصی و انواع آن در قانون کار، مطالب مفیدی را برای شما عزیزان فراهم کنیم. در ادامه همراه باشید با گروه آموزشی نخبه حساب.

مفهوم مرخصی

همانطور که در کتاب ایستگاه پایانی حقوق و دستمزد بیان کرده‌ایم، مرخصی حق مسلم هر کارگر است. مرخصی به بیان ساده یعنی زمان فراغت که کارگر از آن استفاده کرده تا در محل کار خود حضور پیدا نکند و یا از کارگاه خود خارج شود.

اسکن کنید

۰۹۳۷۴۰۰۶۴۰۶

nokhbe_hesab

مرخصی زمانی است که کارگر با آگاهی به اینکه روند کاری در سازمان برقرار است، تصمیم به انجام ندادن کار برای زمان مشخصی می‌گیرد. این زمان می‌تواند ساعتی یا روزانه و حتی در مدت زمان طولانی‌تری باشد.

روند استفاده از مرخصی

کارگر با اطلاع قبلی به مدیریت مربوطه، اقدام به هماهنگی برای دریافت زمان مرخصی خود و استفاده از آن می‌کند. اگرچه که استفاده از مرخصی بدون هماهنگی قبلی امکان‌پذیر نیست؛ اما در صورتی که کارفرما بدون داشتن دلیلی موجه بخواهد مرخصی را از کارگر دریغ کند، امکان پیگیری در مراجع حل اختلاف وجود دارد.

انواع مرخصی در قانون کار

مهم‌ترین بخش در رابطه با اصطلاح مرخصی، دانستن انواع مختلف آن است. در قانون کار، مرخصی‌های مختلفی داریم که به ۴ دسته کلی تقسیم‌بندی می‌شوند. هر کدام از این ۴ مورد نیز شامل مواردی هستند:

الف) مرخصی استحقاقی

ب) مرخصی استعلاجی

ج) مرخصی بدون حقوق

د) مرخصی زایمان

شرح و تعریف انواع مرخصی‌ها

۱. مرخصی استحقاقی

از آنجایی که اشاره کردیم، مرخصی حق یک کارگر است. هر کارگری مستحق دریافت میزان مشخصی مرخصی برای دوری از کار و استراحت و یا پرداختن به کارهای شخصی است.

این نوع مرخصی در طول سال ۲۶ روز است و از آنجایی که در یک ماه ۴ جمعه وجود دارد، می‌توان گفت مجموعاً ۳۰ روز مرخصی استحقاقی در قانون کار برای افراد، در نظر گرفته می‌شود.

کارفرما در مدت زمان مرخصی استحقاقی کارگر، ملزم به پرداخت حقوق و مزایای وی می‌باشد و اجازه ندارد او را از دریافت حقوق بازدارد.

نکته: مرخصی ساعتی نیز جزء مرخصی استحقاقی است. لازم به اشاره است که اگر در ماه از ۸ ساعت مرخصی ساعتی در بازه‌های زمانی مختلف استفاده کند، معادل یک روز از مرخصی استحقاقی وی کسر خواهد شد.

۲. مرخصی استعلاجی

این دسته از مرخصی طبق نامش، برای علاج کارگر می‌باشد. در زمانی که کارگر به هر دلیلی بیمار شود، می‌تواند از این نوع مرخصی برای طول درمان خود استفاده کند. برخلاف مرخصی استحقاقی، مرخصی استعلاجی از مدت‌زمان معینی برخوردار نبوده و باید بنا بر تصمیم و تشخیص پزشک معتمد و کمیسیون پزشکی تأمین اجتماعی، مشخص شود.

مرخصی استعلاجی جزء سوابق کاری و بازنشستگی کارگر بوده و بابت استفاده از این نوع مرخصی از سابقه کار وی کسر نخواهد شد. اگرچه سقف دریافت مرخصی استعلاجی، مدت زمان ۴ ماه است؛ اما در صورت تأیید پزشک معتمد سازمان تأمین اجتماعی، امکان تمدید این مرخصی تا حداکثر ۱ سال نیز وجود دارد.

کارگری که بعد از ۱ سال مرخصی استعلاجی همچنان بیمار باشد یا به بیماری صعب‌العلاج دچار شود، توسط سازمان تأمین اجتماعی بازنشسته خواهد شد.

۳. مرخصی بدون حقوق

مرخصی بدون حقوق برای زمانی است که شما برای انجام کاری، فرضاً ادامه تحصیل یا انجام خدمت وظیفه برای آقایان، نیاز دارید که از محل کار خود فاصله بگیرید اما استعفا ندهید. در این حالت قراردادکاری شما به صورت تعلیق در خواهد آمد. طبیعتاً در ازای دریافت این نوع مرخصی کارگر حقوقی را از کارفرما دریافت نمی‌کند؛ اما به محض برگشت از مرخصی بدون حقوق، می‌تواند به ادامه کار خود در همان سازمان مشغول شود.

اسکن کنید

۰۹۳۷۴۰۰۶۴۰۶

nokhbe_hesab

مدت زمان مرخصی بدون حقوق حداکثر ۲ سال بوده که با قصد ادامه تحصیل به مدت ۲ سال دیگر هم قابل تمدید خواهد بود.

مرخصی تحصیلی، مرخصی حج، مرخصی نظام وظیفه نیز از این نوع مرخصی بوده که شرایط بازگشت به کار و دریافت مرخصی با توافق کارگر و کارفرما قابل اجراست.

۴. مرخصی زایمان

این مرخصی با هدف تنظیم جمعیت و خانواده و در حمایت از بانوان شاغلی که باردار هستند، در قانون، تصویب شده و مدت زمان آن ۹ ماه است.

حقوق ایام مرخصی برای دریافت کنندگان مرخصی زایمان مطابق قوانین به آن‌ها پرداخت می‌شود و حتی جایگاه آن‌ها در سازمان نیز محفوظ است. بعد از اتمام دوره مرخصی زایمان، کارگر می‌تواند در سازمان با همان سمت قبلی به ادامه کار خود مشغول شود و کارفرما از نظر قانونی نمی‌تواند مانع ادامه کار او شود.

نکته: همسران این افراد نیز از زمان بدو تولد فرزند یا فرزندان، به مدت دو هفته از مرخصی اجباری برخوردار بوده و باید از آن استفاده کنند. مرخصی اجباری همسران این افراد نیز همراه با پرداخت حقوق و مزایا خواهد بود.

نتیجه‌گیری

در این مقاله با اصطلاح مرخصی و انواع آن آشنا شدیم. متوجه شدیم که به‌صورت کلی ۴ نوع مرخصی شامل استحقاقی، استعلاجی، بدون حقوق و زایمان وجود دارد. در مورد شرایط برخورداری هر کدام از انواع مرخصی صحبت کردیم. همچنین در مورد مدت زمان هر کدام، مطالبی را خدمت شما عزیزان، ارائه دادیم.